



Kurum	: Işık Üniversitesi
Başlık	: Mimarlık, Kentleşme Politikaları, İmar Faaliyetleri ve Mimarlar Odası Girişimleri
Konuşmacılar	: Prof. Dr. Özgen Osman DEMİRBAŞ, Esin KÖYMEN
Video Adresi	: https://youtu.be/j-3JAqupuLE
Yayın Tarihi	: 11.04.2023



Özgen Osman Demirbaş: İyi akşamlar. Hoş geldiniz. Bu gece konuğumuz Türkiye Mühendis ve Mimarlar Odalar Birliği Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi Başkanı Mimar Esin Köymen. Yaşadığımız deprem felaketi üzerine başlattığımız Işık Üniversitesi Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi olarak başlattığımız seminer serimizin sekizincisinde bir aradayız yine bir pazartesi akşamı. Bugün konuya başka bir açıdan yaklaşacağız. Bir meslek odası gözüyle yaklaşacağız ama meslek odası gözüyle yaklaşırken geniş bir perspektifte konuğumuz konuyu ele alacak. Meslek odalarının temel hedeflerinden, temel amaçlarından biri olan mesleğin ve meslektaşın hak ve hukukuyla birlikte kamu yararı üzerinden Esin Hanım mimarlık, kentleşme politikaları, imar faaliyetleri ve bununla birlikte kamu yararını gözetme önceliğiyle Mimarlar Odasının faaliyet ve girişimleri üzerine bize bilgiler aktaracak. Aynı zamanda tahmin ediyorum, bu sunumu bizzat deprem bölgesindeki izlenimleri, gözlemleri ve çalışmalarıyla da destekleyerek sunacak. Ben kendisine tekrar teşekkür ediyorum davetimizi kırmadı. Katılıyor bizimle paylaşacak bilgilerini ve hoş geldiniz diyorum ve lafı uzatmadan Esin Hanım'a bırakıyorum. Buyurun Esin Hanım hoş geldiniz. Söz sizin,

Esin Köymen: Çok teşekkür ediyorum ben de davetiniz için size ve Nuran Hocam'a çok teşekkür ediyorum. Çok teşekkürler davetiniz için umarım bu kadar olumsuz ve kötü günlerden geçtiğimiz bir dönemde bundan sonraki süreçlere dair bütün bu çalışmalar sizin daha önce yaptığınız çalışmalarla birlikte bunun da bir nebze katkısı olur önümüzdeki süreçlerde daha iyi şeyler yapabilmek için. Ben çok hızlıca geçmeye çalışacağım. 84 slayt var ama şöyle bölümledim. Yani birincisi, Türk Mühendis ve Mimarlar Odalar Birliği ve Mimarlar Odası özelinde belki İstanbul Büyükşehir Şubesi nedir? Çalışmalar alanları nelerdir? Neler yapıyor? Çünkü kamuoyunda ağırlıklı olarak bizim yaptığımız meslektaşlarımızla ilgili yaptığımız çalışmaların ötesinde daha fazla bu kent mücadeleleri nedeniyle basında ya da televizyon kanallarında ne yazık ki sadece bu konular nedeniyle yer alabiliyoruz. Ama bunun dışında da tabii Mimarlar Odasının çok ciddi faaliyetleri var Türk Mühendis ve Mimarlar Odalar Birliğinin de. Birincisi bununla başlayıp, ikincisi 1999 büyük Marmara Depremi'nin hemen ardından yapılan düzenlemeler ve bu düzenlemelerin aslında imar faaliyetleri olarak kent mekânlarına yansması. Bunu biraz işte Maraş merkezli depremlerden sonra yapılanlarla çünkü arka arkaya özellikle çıkan Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri yeni düzenlemeler risk alanlarıyla birleştirip hani en nihayetinde de bütün bunların üstesinden nasıl geleceğizi hep birlikte tartışmak isterim doğrusu. Türk Mühendis ve Mimarlar Odalar Birliği, Mimarlar Odasının da bağlı olduğu bir birlik. Biliyorsunuz bunun içerisinde mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları var. Aslında mesleğin uygulanmasıyla ilgili kuralları belirliyor TMMOB. Bu alanda yapılan çalışmaları denetliyor. Kamu ve toplum yararına çalışan anayasal bir meslek birliği. Kuruluşu doğrudan anayasadan geliyor Türk Mühendis ve Mimarlar Odalar

Birliđinin. Birliđin çatısı altında bulunan meslek üyelerinin ortak gereksinimlerini karşılamak, meslek etkinliklerini sağlamak ve geliştirmek, meslek disiplinlerini ve etik değerlerini korumak, kamu yararını dűřünerek de aynı zamanda çevre, tarihi değerler ve kültürel varlıkların korunmasında, ülkenin hem sanatsal hem de teknik anlamda kalkınması için gerekli gördüğü girişimlerde bulunmak ve etkinlikler yapmak birliğin temel amaçları. 1954 yılında kuruldu Türk Mühendis ve Mimarlar Odalar Birliđi ve 24 Oda řu anda Birliđin içerisinde. Bu Odalara bağlı 213 tane Odaların her birinin şubeleri, 50 tane il ve ilçelerde kurulan Koordinasyon Kurulları ki farklı disiplinlerin bir arada olduğu Koordinasyon Kurullarıdır bunlar ve hep birlikte aslında mimarlık, mühendislik ve şehir plancılığı disiplinleriyle ilgili çalışmalarımızı yürütüyoruz. TMMOB'un bir Yönetim Kurulu var, bir Yüksek Onur Kurulu var, bir de Denetleme Kurulu var. Toplamda az önce bahsettiğim gibi 213 tane řube, 50 il ve ilçede de Koordinasyon Kurulu var toplamda 24 Odanın. Mimarlar Odasına geldiğimiz zaman, Mimarlar Odası olarak bizler de mimarlık mesleğinin uygulanmasıyla ilgili kuralların belirlenmesi ve zorunlu üyeliğe dayalı, 82 Anayasası'ndan sonra kamu kurumunda çalışanların bu zorunlu üyeliği her ne kadar ortadan kaldırıldıysa da doğrudan doğruya serbest mimarlık hizmetleri yapan bütün üyelerimizin Odaya kayıt zorunluluğu hâlâ devam ediyor. Bu anlamda da ağırlıklı olarak serbest çalışan mimarların daha etkin olduğu belki kamu kurumlarında ve akademik ortamda hani bizlerin ve aslında sizlerin girişimleriyle birlikte çalışabildiğimiz bir süreçle karşı karşıyayız. Aslında grafikte TMMOB Mimarlar Odası Genel Merkezi, Mimarlar Odası şubeleri ve Mimar Odasına bağlı Temsilcilikleri şeklinde devam eden bir sürecimiz var. 2 yılda bir sizlerin de bildiği gibi bir seçim sürecimiz var. Temsilciliklerin seçimleri yapılıyor önce arkasından řube seçimleri, řube seçimlerinden sonra delegasyonla birlikte řube Yönetim Kurulları seçiliyor. Ankara'da yapılan Genel Kurulda bir Merkezi Yönetim Kurulu seçimi yapılıyor ve daha sonra yapılan Türk Mühendis ve Mimarlar Odalar Birliđi seçimlerine de Mimarlar Odasının bir temsilcisiyle Yönetimlerde yer alıyoruz. İstanbul Büyükşehir şubesi için, işte İstanbul il sınırları içerisinde 3 tane Büyükşehir Bölge Temsilciliđimiz var: Maltepe'de, Kadıköy'de ve Bakırköy'de. Onun dışında Yalova'da Lüleburgaz, Tekirdađ, Çorlu, Edirne, Çerkezköy, Keřan, şarköy ve Silivri'de de bir Oda Temsilcimiz var. Dolayısıyla Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir şubesi sadece İstanbul il sınırları içerisinde değil, aslında Yalova'dan kuzey Marmara'yı da içine alan bir çalışma alanının içerisinde faaliyetlerini sürdürüyor. Dolayısıyla bir bütünsellik açısından baktığımızda da özellikle depremi ve afetleri önceliklediğimizde de büyük Marmara Depremi'nin en çok etkileyebileceği alanlar üzerinde bir çalışma sınırlarımız var. Genel ilkelerimizden bahsedecek olursak aslında bizler temsilciliklerimizle birlikte Büyükşehir Bölge Temsilciliklerimizde ortak çalışma ve yerelden temsilcilik birimlerinden gelen yerel sorunların mimarlık ortamıyla ilgili paylaşımların ortak çözümlerle yaygınlaştırılması gibi hedeflerimiz var. Yine şubenin en önemli yapılarından bir tanesi Danışma Kurulları hocalarımız da var bunun içerisinde burada Rüksan Hocam da var, Nuran Hocam da var ağırlıklı olarak bu alanlarda birlikte çalışmalar da yapıyoruz. Diđer çalışma grupları üzerinden ve komisyonlar, komiteler üzerinden öğrenci çalışmalarıyla oda çalışmalarına katkı sunan tüm üyelerimize aslında bütün bu çalışmalara katkı sunarken yeni dönemde de Oda çalışmalarında etkin rol almaları bizim için son derece önemli. řube tarafından çıkarılan yayınlarımız var. Özellikle Mimar.ist dergimiz son derece hem akademiyle buluştuğumuz hem de Mimarlar Odasının kendi faaliyetlerini ifade edebildiği bir dergi. Ayda bir çıkarttığımız Mimarlık Bültenimiz var. Bunun yanı sıra Mimarlar Odası Tarihinden Portreler serisiyle son derece önemli bir Oda arşivi de oluşturuluyor. Bunları da söyleyebiliriz. Tabii temel hani ülkede olan bitenden çok da farklı olmuyor Mimarlar Odasının çalışma alanları ya da baş etmek zorunda kaldığı sorunlar, özellikle ücretli ve işsiz mimarlarla ilgili çok ciddi çalışmalar yapılıyor. KHK'larla ihraç edilen akademik ortamdan, kamudan ihraç edilen meslektaşlarımızla ilgili, büro sahibi meslektaşlarımızla ilgili ciddi çalışmalarımız var. Kadın meslektaşlarımızla ilgili var. Yani işyerlerinde ağırlıklı olarak mobbinge uğramaları bir miktarda

aslında bu çalışma ortamlarından uzaklaştırılmaları gibi birtakım sorunlar var. Bunlarla hep birlikte başetmeye çalışıyoruz. Yine yerel yönetimlerle Oda politikaları çerçevesinde ülküsel bazı birliktelikler de kuruluyor ve bu birliktelikler sonucunda da özellikle kamusal projelerin mimarlık alanında yapılacak yarışmalarla elde edilmesi sürecinde ortak çalışmalarımız sürdürülüyor olabildiğince. Yine meslek etiğini korumak elbette meslektaşlarımızın özlük haklarını, fikri mülkiyet haklarını koruyabilmek içinde çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu arada tabii ki imar faaliyetleriyle ilgili ve yasal düzenlemeler ülke ve kamu yararı doğrultusunda çıkarılması için kente ve yaşam alanlarımıza dair yapılan her türlü düzenlemelerle ilgili görüş ve raporlarımızı da sunuyoruz. Bunları yetkililerle paylaşıyoruz, kamuoyuyla paylaşıyoruz. Bu çalışmalarda hem Danışma Kurullarımızda yer alan hocalarımızla birlikte hem de Çevresel Etki Değerlendirme Kurulu ÇED Danışma Kurulumuzdaki hocalarımızla birlikte çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Her alanda aslında meslek alanı içerisinde farklı uzmanlıklardan destek alarak bilimsel çalışmaları mümkün olduğunca sürdürmek temel hedeflerimiz arasında. Bu arada elbette mimarlık eğitimi ve meslek ortamıyla ilgili çalışmalar da Mimarlık ve Eğitim Kurultayları üzerinden devam ediyor. Bunları da sizlerle paylaşmak isterim. Öğrenci arkadaşlarımızla özellikle Kent Düşleri Atölyeleri ki üniversitenizden de katılımlar oluyor. Çok keyifli yaz okullarımız oluyor öğrenci çalışmaları için tabii artan öğrenci sayısı ve bu arkadaşlarımızın, genç meslektaş adaylarımızın kendilerine staj yapacak yer bulamamaları sebebiyle de aslında bizler bu atölye çalışmalarını ya da büyük firmalarla yaptığımız görüşmeler sonucunda bu öğrenci arkadaşlarımızın staj alanlarıyla ilgili de çalışmalara katkı sunmaya çalışıyoruz. Oda mekânlarımız bütün meslektaşlarımıza açık elbette. Bir de çok önemli Kent Düşleri Atölyelerinin yanı sıra öğrenci ilköğretim öğrencileri arasında yaptığımız çocuk resim yarışmaları var mimarlık alanına dair. Buralarda da aslında hedeflediğimiz mimarlık mesleğinin ilköğretim çağından itibaren arkadaşlarımıza, çocuklarımızla buluşması gibi çabalarımız var. Ama dediğim gibi bütün bu çalışmaların yanı sıra en fazla kamuoyunun gündemine geldiğimiz konular; ağırlıklı olarak kente karşı işlenen suçlar, imar planlarıyla ilgili açmış olduğumuz hukuk davaları ve bunlarla ilgili sürdürdüğümüz mücadeleler. Ben şöyle sadece bir web sayfasının şeyini bırakayım buraya mimarist.org yaptığımız bütün çalışmalarını, basın açıklamalarını, panellerimizin duyurularını burada yapıyoruz. Bu arada bir film festivalimiz var. Ondan da bahsetmek isterim “Mimarlık ve Kent Filmleri Festivali”. Üniversitelerde konu bazında yönetmenlerle yaptığımız görüşmeler sonucunda konu bazında üniversitelerdeki arkadaşlarımızın da bu filmlerden yararlanması için girişimlerimiz oluyor. Kente dair dünyanın her yerinden uluslararası bir film festivali olduğu için çok ilginç filmler de geliyor. Bunu şey için söylüyorum. Mesela pandemi döneminde dünyayı özellikle böyle çok etkisi altına alan her olayla ilgili ilginç filmler yapılıyor. Pandemiyle ilgili, pandemi döneminde de farklı farklı ülkelerden konuyu ele alan, insanların yaşam biçimlerini, yeni beklentilerini, mekân üzerinden beklentilerini dile getiren ilginç filmler de geliyor bu yarışmalara. Bunları da aktarmış olayım sizlere ve aslında en önemli ve belki de hani bugünün hani belki Maraş Depremi’nden sonra, Kahramanmaraş Depremi’nden sonra da aslında hepimizin işte bu Marmara Depremi’yle ilgili kaygılarımızın daha da arttığı bir süreç. Afetlere karşı kentlerimiz hazırlıklı mı? Bu İstanbul’un yani uçaktan çektiğim bir fotoğraftı. E-5 aksı Anadolu yakası itibariyle bakıldığında yoğunluğu ve dolu-boş oranlarına baktığımızda aslında kentlerimizin durumu bu görüntüden çok da farklı değil. Bu da AFAD’ın 2018 yılında yayınladığı, daha sonra kısmi olarak şimdi çalışmaları devam ediyor bu deprem haritasıyla ilgili, yayınladığı “Deprem Tehlike Haritası”. Şimdi aslında hani bu haritaya baktığımızda Türkiye’deki önceliğin Türkiye genelindeki bir planlama süreciyle ne kadar bağlantılı olduğunu, kentlerin birlikte gelişebilmesinin yani coğrafyanın tamamında kentlerin birlikte gelişebilmesinin ne kadar önemli olduğu ve tabii ki bütün bu fay hatları göz önünde bulundurulduğunda da yapıları çevrenin ne kadar sağlıklı olması için özen gösterilmesi gerektiği de hepimizin bir karşısında hani gerçeklik olarak duruyor. Şimdi İstanbul için bakıldığında işte 99 Depremi’nden hemen sonraki Marmara

Depremi'ydi hani bir İstanbul Depremi dediğimiz şeyde aslında kuzey Marmara ve dolayısıyla hani İstanbul da dahil olmak üzere pek çok bölgeyi etkileyebilecek olan bir deprem. Bununla ilgili pek çok çalışmalar yapılmıştı biliyorsunuz ve bu en önemli çalışmalardan biri de 99 Depremi'nin hemen arkasından İBB'yle bu Japon Uluslararası İşbirliği Örgütü (JICA)'nın 2001 yılında gerçekleştirdiği "Afet Önleme Azaltma Temel Planı" çalışması, son derece değerli bir çalışma. Burada olası deprem kaynaklı bir afetin İstanbul genelindeki etkilerinin en aza indirilmesi için nelerin yapılması gerektiği için son derece önemli tartışmalar ve hedefler belirlemiştir. Buna karşın aslında baktığımızda bu 99 Depremi'nden günümüze yani 24 yıl gibi bir zaman dilimi içerisinde aslında bu bölgede bile afet riskini azaltacak bir eğilimi gerçekleştiremediğimizi söylemek gerekiyor. Bunun temel sebeplerinden bir tanesi çok zor bir kere yani bunun baştan ifade etmek isterim. Ama bunda idari, hukuki, teknik, ekonomik ve toplumsal pek çok parametre öne çıkıyor. Afet riski çok bileşenli bununla ilgili yapılan çalışmalar ve bütünleşik bir sistemle ele alınması gerekiyor ama bu henüz yapılamadı bizde. Bir de tabii 99 Depremi'nin hemen ardından aslında kentlerde bu sefer tersine de bir şey oluşmaya başladı. Ranta dayalı politikalar hayata geçirilebilmek için bir şekilde aslında deprem bir gerekçe de oldu. Dolayısıyla kentlere yapılan ki dolayısıyla İstanbul'da, çok biraz sonra bahsedeceğim yapılan yasal düzenlemelerden, yapılan pek çok hukuksal düzenlemede ağırlıklı olarak kent mekânlarında hızlı bir yapı stoğunda artışın ama mevcut yapı stoğunda da ne yazık ki o oranda bir iyileştirmenin olmadığını görüyoruz. Yine aynı dönemde TOKİ Konut İdaresi, EMLAK Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı ve o zamanki Çevre ve Şehircilik şimdi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı çok ciddi yetkiler aldı ve bu yetkilerle de aslında pek çok yasal düzenlemeler yapıldı. Neydi bu yasal düzenlemeler? Öncelikle tabii kentlerin afetlere karşı hazırlıklı hâle getirilebilmesinin en önemli şeylerinden bir tanesi, girdilerinden bir tanesi de, ekonomik anlamda buna hazırlıklı olabilmek yani bir bütçe oluşturabilmek. 99'un Eylül ayında "Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Bir Yetki Kanunu" getirildi. Bakanlar Kuruluna da 10 ay süreyle güvenli yeni yerleşimlerin kurulması, işte sigorta sisteminin oluşturulması, depremin etkilediği bölgelerde büyükşehir belediyelerinin kurulması gibi işte kararname çıkartma yetkisi verildi. Aslında hani baktığımızda ilk yapılan şeyle bugün Kahramanmaraş merkezli depremden sonra yapılanlar arasında bir paralellik olduğunu hep birlikte göreceğiz. Arkasından biliyorsunuz bir bedelli askerlik çıkartıldı ve bu bedelli askerlikten elde edilecek gelirlerin kentlerin afetlere karşı hazırlıklı hâle getirilmesi için kullanılacağı ifade edildi. Zorunlu Deprem Sigortası dediğimiz Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) 2000 yılında kuruldu ve aslında bunun da amacı, konutları ödenebilir primler karşılığında depremin neden olduğu hasarlara karşı güvence altına almak idi. Yine Resmi gazetede 4481 sayılı kanunla; özel iletişim vergisi, özel işlem vergisi, ek gelir vergisi, ek kurumlar vergisi, ek emlak vergisi, ek motorlu taşıtlar vergisi uygulamasına gidildi. Aslında "özel iletişim vergisi" kalıcı nitelikte bir vergi olarak hâlâ devam ediyor ve hepimizin de aklına gelen şey 'deprem vergisi' deyince 'özel iletişim vergisi' ama bunların kullanımıyla ilgili de şöyle bir sorun yaşadık ne yazık ki 99-2019 döneminde tahsil edilen 'özel iletişim vergisi' ya da 'deprem vergisi' 67 milyar 850 milyon TL. Ama bununla ilgili biliyorsunuz her depremin ardından bir sorgulama geliştirilir ve işte bunlar sorulmaya başlandığı zamanda bunların kentlerin altyapıları için kullanıldığı ifade edildi. Yine Ulusal Deprem Konseyi 2000 yılında kuruldu ve 2007 yılı başında da bir Başbakanlık genelgesiyle kaldırıldı. Son derece önemliydi bu depremlerle ilgili doğrudan doğruya kamuyu, kamuoyunu sağlıklı bilgilendirme amacı da güdüyordu ve bağımsız bir bilimsel kuruldu. Yine arkasından yapı ölçeğinde yapıların denetimsiz yapıldığı va kamu denetiminin eksik olduğu dörtlü teknik uygulama eliyle yapılan denetimin özel şirketler eliyle yapılabilmesi için 4708 sayılı "Yapı Denetim Hakkındaki Kanun" 2001 yılında yayımlandı ve aslında bu da bir çeşit kamusal denetimden vazgeçilmesi gibi bir şeyle sonuçlandı. Bu son depremin etkilediği 11 il, 2001 yılında Yapı Denetim Yasası yürürlüğe girmiş

olmasına rağmen onların 10 yıl sonra 2011 yılı itibariyle bu yapı denetim şirketleri bu bölgelerde faaliyet göstermeye başladı. Ama orada da işte söylenenin tersine iş ne yazık ki son 2-3 senelik yapıların bile yıkıldığını gördük. Dolayısıyla hani yapı denetim sisteminin çok iyi ya da yeni yapılan yapıların yapı denetim sistemine göre 4708 sayılı yasaya göre yapılanların da daha sağlıklı olduğu gibi bir sonuç çıkarmamız mümkün olamadı ne yazık ki! Yine 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 73. Maddesi "Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projeleri"yle ilgili belediyelere verilen yetkilerle yapılan düzenlemeler. Kritik birkaç şey var, yasal düzenleme var. Bir tanesi 5366 sayılı "Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Kullanılarak Yaşatılması Hakkındaki Kanun" 2005 yılında yürürlüğe girdi. Bu tarihi ve kültürel dokuların aslında yıkılıp yeniden yapılmasına sebep oldu. Ve ağırlıklı olarak 5366'nın hani bizim de dava açıp iptal ettirdiğimiz, hani hep meslek odaları dava açıyor denilen çalışmalardan bir tanesi; Sulukule ne yazık ki! Bir diğer örneği de Fener-Balat, Tarlabası projeleri! "Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik" 2007 tarihinde yürürlüğe girdi defalarca değişti günümüze kadar. 6306 sayılı "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun" bu kanun da kentsel dönüşüm kanunu olarak biliniyor. 2012 yılında yürürlüğe girdi. Ama bütün bu 6306 uygulamalarının da biraz sonra örnekleri de göstereceğim. Ne yazık ki doğrudan doğruya kentin içerisindeki dar gelirli grupların yaşam alanları üzerinde bir inisiyatif geliştirmek olarak kullanıldığını ya da tekil ölçekte arsa değeri daha yüksek olan Anadolu yakasında işte Bağdat Caddesi'nde diyebileceğimiz bina bazında dönüşümlerin sadece yapılabildiği bir yasal düzenleme olarak kaldı. "Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği" 2013 yılında biliyorsunuz daha önce büyükşehir belediyelerinin kendi yaptığı imar planları merkeze çekildi ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından bu İmar Yönetmelikleri düzenlendi. Türkiye'nin her yerinde önce aynı İmar Yönetmeliğinin uygulamaya girmesiyle sonuçlandı bu. Burada kritik bir karar verildi 2013 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı meslek odalarının meslektaşlarının yaptıkları projelerini denetleme yetkisini tümünden ortadan kaldırdı. 2013 yılında ilk Bakanlık tarafından yayınlandığında ve hâlâ aynı şekilde devam ediyor. Bu arada 3194 sayılı İmar Kanunu'na mayıs 2018 yılında geçici 16. Madde ilave edildi ve burada da ne yazık ki bir "İmar Affı Düzenlemesi" yapıldı. Şimdi bütün bu yasal düzenlemelerden sonra peki neler yapıldı? Bir tanesi Sulukule, 5366 sayılı yasaya göre yapıldı. Acele kamulaştırmalar yapıldı. Burada çok cüzi rakamlarla oradaki Romanların elinden mülkleri satın alındı ve daha sonra onların yaşam biçimleriyle de, kültürleriyle de çok daha uyuşmayan yeni mekânlar yaratıldı. Fener-Balat-Ayvansaray buradaki projede de yine keza burada yaşayan insanların başka bölgelere Toplu Konut İdaresinin yapmış olduğu başka bloklara yerleştirilmesiyle sonuçlandı. Bütün bu Fener-Balat çalışmalarında da, Sulukule'ye de açtığımız davalar yıllar sonra ne yazık ki kazanıldı ama bölgedeki bütün uygulamalar neredeyse tamamlanmıştı. Yine Fikirtepe, bu da yine depremden sonra aslında üstteki fotoğraf çok ilginç. Mevcut yapı stoğunu gösteriyor ve yeni yapıların da olduğu bir fotoğraf. Özel proje alanı ilan edildi bu bölge. Alttaki fotoğraflarda şeyi görüyorsunuz eski ve yeni yapı stoğu arasındaki ilişkiyi ya da ilişkisizliği. Sol taraftaki fotoğraf ilginç. Bir türlü yanaşmayan bir mülk sahibinin, böyle artık etrafındaki bütün hafriyat alındı ve böyle tepenin üzerinde kalmış gibi çarpıcı bir fotoğraf! Kartal Yunus Çimento Fabrikasının olduğu alan bunların hepsi depremden sonra yapıldı. Bunların hepsinde de benzer gerekçeler az önce bahsettiğim yasal düzenlemeler gerekçe olarak kullanıldı. Yine bir kamusal alan olduğu gibi kıyıda eski çimento fabrikasının olduğu alan boşaltıldıktan sonra ne yazık ki denize sıfır bir yerde işte üstteki fotoğrafta mevcut hani alttakinde de görünüyor ama üstte bütün geriye doğru topoğrafik düzlem içerisindeki şeylere baktığımızda, binalara baktığımızda kıyıda da baktığımızda durum bu. Yine kamusal bütün işte bu İller Bankasının kapatılması ve İller Bankasının mülklerinin, kamusal alanlarının yeniden özelleştirilmesi EMLAK Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı aracılığıyla ve Toplu Konut İdaresi eliyle. Buralarda yeniden yapılan uygulamalar yine karayolları, karayolları hizmetleri özelleştikçe işte 1. Bölge Zincirlikuyu

arkasından Küçükalyalı'daki karayolları arazisi. Mevcut yapı stoğu burada ilginç ayrık nizam 4 kat yapılaşmanın olduğu bir yerde, işte denizden çektiğimiz bir fotoğraf, yeni önerilen ve geliştirilen ayrıcalıklı imar planıyla oluşturulan bir düzenleme. Tabii bütün bunları anlatırken kent içi boşlukların yani karayolları arazisinin olduğu yer, kamusal bir alan olarak işte bölgede her ne kadar yapı stoğu az katlı olsa da bölgenin ihtiyacı olan açık alan, kamusal alan olarak kalması son derece önemliydi. O nedenle de biz bu bölgelerde bu tür yapılan projelerle ilgili de itirazlarımızı ve davalarımızı açmıştık. Ne yazık ki kazandığımız davalar zaten uzun süren yapılaşmalar başladıktan sonra bir kazanım elde edebiliyoruz ve yurttaşlarımıza da aslında olabilecek yapılaşmanın hani mevcut yapı stoğuna göre ne kadar farklı olduğunu anlatmak çok kolay olmuyor. Hani biz mimarlar kendi aramızda işte olabilecek şeyleri konuştuğumuzda ya da imar planının neler getirebileceğini, evet çok rahatlıkla algılayabiliyoruz ama bunu vatandaşlarımıza anlatmak hiç de kolay olmuyor. Bu binalar bittikten sonra insanlar tepki göstermeye başladılar. Çünkü rüzgârları kesildi, güneşleri kesildi ve önlerinde bir açık alan vardı. Bir afet anında toplanma alanı olarak kullanılabilirken birdenbire bu şekilde yapılaşmaya konu edilmesi de son derece gecikmeli de olsa yurttaşlarımız açısından da bir tepki sebebi oldu. Yeşilyurt Apartmanı'nı hepimiz bilirsiniz Kartal'da kendi kendine çöken bir bina. Benim ofisim Maltepe'de ve çok yakın bir mesafe. Ona rağmen tek bir bina İstanbul'da çöktüğünde bir 15-20 dakikalık yolun 2 saatte nasıl alınabildiğini gördük! Dolayısıyla büyük afetlerde bu ulaşımın ne kadar problemlili olabileceğini, 1. derece ulaşım akslarının ne kadar önemli olduğunu, açık olmasının ne kadar önemli olduğunun bütün bunların İspark ya da başka türlü şeylerle kapatılmamasının ne kadar önemli olduğunu da gördük. Yine Toplu Konut İdaresi bu binanın yıkımının hemen ardından aslında bir vaziyet planı diyebileceğimiz çünkü konutların şekilleri, çıkmaları bile belli olan kütleleri bütün belli olan bir imar planı yaptı. Aslında proje yaptı diyebiliriz ve böyle bir uygulamaya geçildi. Ama burada şöyle bir kritik durumda oldu. Ne yazık ki binalar anında yıkıldı. Çünkü insanlar artık binalar kendi kendilerine çöküyorlar diye kaygı duymaya başladılar. Binalar yıkıldıktan sonra mevcut binalarının ya da konutlarının bedelleriyle yeni yapılan konut bedelleri arasında o kadar büyük farklılıklar oldu ki çoğunluğu aynı yerde yaşamaya devam edemedi ne yazık ki bütün bu ekonomik gerekçeler nedeniyle! Yine 99 Depremi'nden sonra 2 büyük dolgu yapıldı ne yazık ki! Bütün bunların hiç olmaması gerektiği söylenmesine rağmen. Avrupa yakasında Yenikapı, Anadolu yakasında da Maltepe sahilinde yapılan dolgu. Tarihi yarımada'nın böğründe yapılan Yenikapı dolgusu yaklaşık 750 bin m²'lik bir alan. Maltepe'deki dolgu 1 milyon 200 bin m²'lik bir alan kıyıya lineer, paralel olarak şey yapan yerleşen, yer yer 350 metreyi bulan genişlikte bir dolgu alanından bahsediyoruz. Ama hani 99'dan sonra da şimdi de işte Marmara kıyılarının tsunami nedeniyle ne kadar tehlikeli olduğu hâlâ anlatılıyor bizlere ama bir taraftanda buralarda çok ciddi rekreasyon alanları, kafeler oluşturuldu. Kanal İstanbul Projesi, yine dava açtığımız projelerden bir tanesi. Tabii bütün bunları düşündüğümüzde bir taraftan da hani önceliğimiz açısından da, hani yatırım önceliği açısından da bir yere ekonomik olarak bir para aktarımı olacaksa İstanbul'da o zaman hani kentin afetlere karşı hazırlıklı hâle getirilmesi çok daha öncelik sıralamasında önde durması gerekirken birdenbire, işte 2011 yılından itibaren tartışılan bir Kanal İstanbul Projesi'yle karşı karşıya kaldık. Buradaki havalimanı biliyorsunuz işte rezerv yapı alanı içerisine önce havalimanı yapıldı. Oradan Atatürk Havalimanı boşaltıldı. Pandemi döneminde pistleri kırıldı. Üstlerine bir pandemi hastanesi yapıldı ki bunların hepsinin de davasını açtığımız için aynı zamanda bir hukuk mücadelesi olarak görmenizi dilerim bunları. 3. Köprü ve bağlantı yolları keza aynı şekilde böylelikle aslında 2009 yılında yapılan Çevre Düzeni Planı bütün ilkeleri ve temel kriterleri aslında İstanbul'un kuzeyinin yapılaşmaya açılmaması iken birdenbire İstanbul'un kuzeyindeki bütün su toplama havzaları, ormanlar, meralar Kanal İstanbul Projesi ve rezerv yapı alanı olarak, işte önce havalimanı köprü bağlantı yollarıyla arkasından da her ne kadar kanal açılmadıysa da bu son süreçteki sosyal konut projeleri kapsamında bu bölgede Arnavutköy ağırlıklı olmak üzere bu

bölgede yapılan konut ihaleleriyle buralarda da hızlı bir yapılaşmanın olduğunu söyleyebiliriz. Yirminin üzerinde davamız var Kanal İstanbul Projesi'yle ilgili onu da ifade edeyim sizlere. Ve en nihayetinde Adana, Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya, Adıyaman, Osmaniye ve Kilis'i etkileyen 6 Şubat Depremi. Bu fotoğraf yani gerçekten çok yani Gölcük'e de gitmişim ben 99 Depremi sonrasında bu boyutta bir yıkım yani fotoğraflarda görüldüğünden çok daha büyük bir yıkım onu ifade etmek isterim sizlere. Bir coğrafya tamamen yerle bir oldu. Ve bundan sonra yapılan çalışmalara da baktığımızda, Marmara Depremi'nden sonra yapılan çalışmalara da baktığımızda aslında nerelerde yanlış yaptığımızın da belki altını çizmemiz gerekecek. Bu arada 6 Şubat Depremi'nin hemen sonrasında 20 Şubat'ta biz Mimarlar Odası Genel Merkezi bir tespit ve değerlendirme raporu hazırladı. Bunda deprem sonrası acil müdahale süreçleri, kentsel alanlarda planlama kararları, yapısal hasarlar ve kayıplar, kamu yapılarında yapısal hasarlar, kamusal hizmetlere ulaşım ve altyapı sorunları, kültür varlıkları, kentsel ve kırsal miras, göç, toplumsal yaşam ve ekonomik faaliyetler, deprem bölgesindeki mesleki faaliyetler ve mimarlar odası yapıları ve sonuç, değerlendirmelerden oluşan web sayfasında var. Yaklaşık 84 sayfalık bir rapor bu. İlk raporumuz bizim bu son gittiğimiz çalışmada da ikincisini hazırlayacağız bunun. Bunun da konu başlıkları onu da ifade edeyim sizlere. Geçici barınma alanları mevcutta yapılan ve onların kullanımları, enkazların, yıkımların biriktirildiği alanlar, kültür varlıkları üzerindeki yapılaşmaya etkileri ve onların korunup korunmadığı, bir diğeri de yeni yapılaşmayla ilgili alınan kararlar. Bunları da sanırım bir hafta içerisinde toparlayacağız. Bunları da kamuoyunun bilgisine sunacağız. Bu arada hemen 24 Şubat'ta bir Cumhurbaşkanlığı Kararı çıktı, 126 sayılı Karar. Bu çok kritik ve aslında yapılan bütün düzenlemeler de bu 126 sayılı Karara bağlandı. Ne yapıldı bu kararnameyle? Orman alanları ve meralar yapılaşmaya açıldı. Planlama bütünlüğü yok sayıldı ve aslında şehircilik ilkelerine, imar mevzuatına aykırı parçalı ve parsel ölçekli uygulamaların önü açıldı. Burada hiçbir imar planından bahsetmiyoruz. Plan olmaksızın yapılaşmadan bahsediyoruz. Yine ilgili kanunlar kapsamında düzenlenen izinler, sözleşmeler, ruhsat ve tahsisler iptal edilerek koruma alanları ve yerleşime uygun olmayan alanlar yapılaşmaya açılıyor bütün bu kararnameyle. Kamuya ait taşınmazlar devredilirken, özel mülklerin de acele kamulaştırma yoluyla kamulaştırıldığını görebiliyoruz burada. Yine Bakanlık TOKİ'ye sınırsız inşaat yetkisi vermeye başladı ki bunun sonuçlarını gördük. İşte doğrudan teminle yani imar planı yok, zemin raporları hazırlanmamış ama doğrudan teminle ya da davet usulü yöntemlerle pek çok ihale gerçekleştirildi. Kararname kapsamındaki alanlarda inşaat ve yapım işleri için gerekli imar işleri tamamlanmaksızın ihaleye çıkıldı. Deprem bölgesindeki yıkıntı ve enkazların, Valiliklerce belirlenen döküm sahalarına gerekli belgelendirme ve izinler yerine getirilmeksizin dökülmesinin yolu açıldı. Ve en nihayetinde de Hatay'a gittimizde de bunlar son fotoğraflar sadece Hatay değil, Hatay, Malatya, Kahramanmaraş, Adıyaman güzergâhı üzerinde yaptığımız incelemelerde de aslında durumun böyle olduğunu görüyoruz. Bu Hatay Meclis Binası, kültür varlıkları üzerinde çok ciddi tahribat var. Yani tamamen burada gitti. Konutlar keza aynı şekilde yani ayakta kalan binaların zaten zemin katları genelde çöktü. Bu otogar ilginç dışarıda böyle çok şey gibi görünmüyor, hasarlanmış gibi görünmüyor ama içerideki fotoğrafı dolayısıyla kullanılmıyor zaten. Hemen arkasından Antakya'yla ilgili 5 Nisan'da bir risk alan kararı çıktı. Şimdi 99 Depremi'nden sonra yapılan yasal düzenlemeleri o nedenle anlattım. Benzer şeyler yapılıyor ne yazık ki yine! Yaklaşık 307 hektarlık bir alan, ben bu fotoğrafı üzerine koordinatları google earth üzerinden işaretlediğimiz de riskli alan ilan edilen merkez burası Habib-i Neccar Camii'nin merkez olarak alındığı alanda çok büyük bir alan. Yine Kahramanmaraş'ta bu SEKAMER arazisi kabuklu yemişlerle ilgili, meyvelerle ilgili uygulama ve araştırma merkezinin olduğu alan Toplu Konut İdaresi tarafından kalıcı konutlar için ne yazık ki seçildi. Son hava fotoğrafındaki durum bu genel havuzlarının olduğu alan. Onların gelişme ve burada özel fidanların yetiştirildiği ceviz fidanlarının yetiştirildiği alan birdenbire yapılaşmaya açıldı. İmar planı yok! Şöyle bir vaziyet planı üzerinden

yapılıyor bütün bu çalışmalar. Yani bu hava fotoğrafları üzerinden, güncel hava fotoğrafları üzerinden karşılaştırma yaptığımızda zaten arazideki tahribatın yani araçların girdiğini görüyoruz. Şu andaki durumu bu. Toprak yapısını da görüyorsunuz. Hemen arkasında aslında bu fidanların olduğu alanları da görüyorsunuz. Burada prefabrik yapılar için temeller atıldı. Bu arada bölgedeki yapılar ve onların işte hasar alma biçimleri. Tamamı yıkılmayan yapılarda artık içerisinde durulamayacak ölçekte yapısal hasarlar var. Yine Malatya'da bir yine 16 Mart 2023 tarihinde bir Cumhurbaşkanı kararıyla Malatya Battalgazi ilçesi Hidayet ve Hanımın Çiftliği bölgelerinde mahalle sınırları içerisinde acele kamulaştırmalar karara bağlandı. Bunların parsel numaraları. Şurada da önce Hanımın Çiftliği arkasından da Hidayet Mahalleri'nde birleştirildiğinde hava fotoğrafı üzerinden parselasyonlar üzerinden acele kamulaştırma yapılacak olan alanın tamamı böyle bir alan. Bu arada Toplu Konut İdaresi şurada bir göleti görüyorsunuz. İşte yine bir ihaleyle burada temellere başlandı, temel atmaya başladı. Tabii bunların içerisinde biz bütün bu projelerin hangi yöntemlerle elde edildiğini, nasıl yapıldığını, imar planı olmaksızın ve zemin verileri sağlıklı olarak yapılıp yapılmadı mı hani bunların hiçbirisi de sağlıklı olarak bilinmezken bu tür uygulamalar yapılıyor. Malatya'da kritik bir şey var tabii aslen Toplu Konut İdaresinin yaptığı konutlar bir taraftan da Aslantepe'deki arkeolojik sit alanına çok yakın dolayısıyla arkeolojik sit alanı içerisinde de uygulamalar yapılıyor. Bu Büyükşehir Belediye binası üzerindeki kaplamalar da bir şey var, akmalar var. Yine onun bulunduğu alanın içerisinde AFAD'ın kurduğu geçici barınma dediğimiz çadırlar. Yani en kötülerini bu değil, en iyileri bu değil çadırların onu söyleyebilirim ama hani durum gerçekten yani yağmurlu havaları, soğuk ve sıcak havaları düşündüğümüzde ve tabii kalıcı konutların yapım sürecinde insanların oraya yerleşme sürecinde en az bir 2-3 yıl alacağını düşündüğümüzde gerçekten bu alanlarda insanların yaşaması da bu kadar sürede yaşaması da çok mümkün görünmüyor. Yine çok yeni yapılar olduğu görülüyor kullanılan malzemelerden aldıkları hasar. Burası Adıyaman, burası daha da ilginç tabii Adıyaman'da daha önce gitmeden önce basında birkaç tane fotoğrafını görmüştüm özellikle de bu alanda gerçek olup olmadığını da bir kontrol etmek. Burada da arka tarlaların olduğu bir alan bayağı ekili araziler. Ekili arazilerde hafriyat alınarak buralarda kalıcı konutların yapılmaya başlandığını görüyoruz. Zemin yapısı itibariyle tabii 1.5 metrelik bir hafriyatın içerisine temeller atılmaya başlandı. Toprağı görüyorsunuz ağırlıklı olarak bitkisel toprak zaten dolayısıyla zemin taşıma gücüyle ilgili burada nasıl bir çalışma yapıldı? Onlarla ilgili de elimizde bilimsel veri yok. Tabii yapı ruhsatı da almadığı için bunların hiçbirisi sağlıklı bir şekilde kontrol de edilemiyor. Dolayısıyla biraz zincirleme olarak bu hatalar da ne yazık ki aslında devam ediyor gibi görünüyor. Şimdi; 2 tane kritik şeyden bahsettim burada. Bir, kamusal alanların özelleştirilmesi 126 sayılı Kararname'yle özellikle hem orman hem de mera alanlarının yapılaşmaya açılması ki bu orman alanları da daha tepelerde, dağlarda olduğu için hani o bölgelerde zemin yapısının da sağlam olduğu üzerinden hareketle bir taraftan buradaki orman alanları ve meralar yapılaşmaya açılıyor. Diğer taraftan da kentlerin içerisindeki bütün özel mülkiyetler acele kamulaştırmayla kamulaştırılıyor. Şimdi hızlı bir mülkiyet hareketi var ama aynı zamanda da imar planı olmaksızın yapıldığı için kentlerin nerelerde yapılaştığı nerelerde yapılaşmaması gerekliliği üzerine bir bütünsellikten uzak sadece bir yapı stoğu oluşturmak üzerine bir çalışma yürütülüyor. Bu son derece tehlikeli! İstanbul'da da aslında 99 Depremi sonrası buna benzer uygulamalar çokça yapıldı. Hatta afet toplanma alanı olarak kent içerisinde kalan boşluklar aslında imar planı değişiklikleriyle özellikle hızlı bir şekilde alışveriş merkezlerine ve rezidanslara ev sahipliği yapmaya başladı. Öte yandan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kendisi özellikle kamusal alanlarda, kent içerisinde kalmış kamusal alanlarda ya da kentsel dönüşüm alanlarında bu sefer bütüncül planlamayı tümünden hani ne diyeyim, kaldırarak diyeyim imar planı değişikliklerine gitmeye başladı. Şimdi hani orada bir imar planı değişikliğinden söz ediyoruz. Yalnız şu anda yaşadığımız süreç bütün imar planı süreçlerini de yok sayan bir durum. Dolayısıyla bunun sonucunda ortaya çıkacak olan şeyler konusunda da son derece

kaygılıyız elbette. Bu arada imar aflarıyla aslında bu kaçak ve mühendislik hizmeti almamış yapılar için getirilen düzenlemelerin ya da koruma hazırlıklarının ne kadar sorun yarattığını da görmüş olduk bu deprem bölgelerinde. Bütün bunlara baktığımızda aslında hepimizin yani Türkiye’de yaklaşık 26 milyon bağımsız bölümün işte yarıdan da fazlasının kaçak olduğu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından “İmar Affı Düzenlemesi” yapılırken ifade edilmişti. Dolayısıyla konuta erişimin sağlıklı, güvenli konuta erişimin de bu kadar ekonomik anlamda da çok yani son 1-2 yıl içerisindeki artışları kiralık konut açısından da baktığımızda son derece problemlili olduğunu deprem bölgelerinde de keza aynı insanlar yani bu yüzden bölgeleri terk ediyorlar. Yani hani en ücra yerinde bile 15-17 bin liradan başlıyor kiralık konut bedelleri dolayısıyla o bölgede insanlar çok büyük bir kısmı farklı şehirlere göç etmek durumunda da kaldılar. Dolayısıyla burada kritik bir şey daha çıkıyor. Konut hakkı açısından Türkiye’nin yeniden bir konuta erişimle ilgili yeni bir politika belirlemesi, erişilebilir bir konut politikası belirlemesi. Bunun doğrudan doğruya mülkiyete konu edilmemesi. Kullanım hakkının son derece önemli olduğu gibi işte aslında hani hepimizi etkileyen bir ekonomik model olarak da bunun konutun metalaştırılması ve finans sektörünün bir parçası hâline getirilmesinin sağlıklı konuta erişimde en büyük engel olduğu bu konuda devletin daha sosyal devlet gibi davranıp hani özelleştirme değil, hani doğrudan doğruya kullanım üzerinden de bir değer ortaya biçmesi son derece önemli. Şeylerden bahsetmeyeyim artık hani çok şey yaptım uzattım galiba ama 10 temel ilke var afetlere karşı dayanıklı kentler için bunları zikretmek isterim. Burada organizasyon ve koordinasyon kapasitesinin artırılması, hani bütün bunları yaşadığımız depremlerde ne yazık ki sağlıklı olarak geliştiremediğimizi de gördük. Afet risklerinin azaltmak için bütçe oluşturulması ve bu kaynakların doğru yerde biriktirip kullanılması, afet risk bileşenlerinin detaylı bir şekilde analiz edilmesi, kritik altyapı dayanıklılığının artırılması, eğitim ve sağlık tesislerinin güvenliğinin sağlanması, gerçekçi ve tehlike durumu ile uyumlu bina yapım yönetmeliklerinin geliştirilmesi ve tabii bunların uygulanması ve denetlenmesi, afet risk eğitiminin yaygınlaştırılması, ekosistemlerin korunması ve doğal yapının sürdürülebilir olması dolayısıyla az önceki bahsettiğim 126 sayılı Kararname bu anlamda son derece büyük riskler içeriyor. Acil durum yönetim sisteminin verimli hâle getirilmesi, afet durumunda ihtiyaç sahiplerinin olası tüm taleplerinin yerine getirilmesine yönelik önlemlerin alınması son derece kritik başlıklar. Dolayısıyla İstanbul içinde mevcutta hani çokça konuşuldu bu yapı envanterlerinin sağlıklı olarak çıkartılması ve bu envanter doğrultusunda işte gerekiyorsa güçlendirmelerin yapılması, boşaltmaların yapılması ve Toplu Konut İdaresinin elindeki boş yapıların, Kiptaşın elindeki boş yapıların bu bölgelerden tahliye edilecek insanların kullanımına sunulması. Özellikle hastanelerin çöken çok fazla hastane yapısı var, kamu yapısı var ne yazık ki! Deprem anında ve afet sonrasında hastanelere bu kadar ihtiyaç duyulurken hastane yapılarının neredeyse tamamının hasar görmüş olması ve kullanılamaz hâle gelmesi afetin sonuçlarını gerçekten katbekat daha da olumsuz hâle getiriyor. Cezaevleri keza aynı şekilde bütün bunlarla ilgili güçlendirme çalışmalarının yapılması, altyapılarla ilgili ulaşım ağlarıyla ilgili çalışmalarının yapılması son derece kritik bir öneme sahip. Tabii en önemlisi de burada en büyük eksiklik olarak gördüğümüz afet sırasında ve sonrasındaki uygulamalarda merkezi yönetimin tek başına değil, yerel yönetimlerle, meslek odalarıyla, özel sektörle, sivil toplum örgütleriyle, halkla, üniversitelerle bütün bu süreci birlikte oluşturması. Bütün karar alma süreçlerinden birlikte hareket edilmesi, herkesin kendi yetki ve sorumluluklarının tarifi edilmesi son derece önemli ancak yasal düzenlemeler ve kurumsal yapılanmalar hani bu esas alınarak yapılırsa sağlıklı bir sonuç elde edilebilir. Yoksa halka rağmen yapılan şeyler ne yazık ki halkın katılmadığı, içinde olmadığı şeyler ne yazık ki başarısızlıkla sonuçlanıyor diyeyim. Çok teşekkür ediyorum. Bilmiyorum çok mu uzattım? Sağ olun.

Özgen Osman Demirbaş: Estağfurullah ne demek Esin Hanım. Büyük bir ilgiyle takip ediyoruz. Çok önemli bilgiler aktardınız. Sağ olun. Özellikle hem alandan izlenimleriniz hem İstanbul büyük kentle ilgili olan açıklamalarınız hem de işte mevcut durumu göstererek üzerine yaptığınız yorumlar tabii bizler için çok açıklayıcı oldu. Tabii endişe de verici yani bu bilgileri almamız çok önemli ama o arada çok da endişe de veriyor insana fakat biz yapılı çevreye doğrudan müdahale eden kişilerin aslında bunları biliyor olması da çok önemli. Çok teşekkür ederim değerli bilgilerdi. Tabii bu çok olağandışı, kolay kolay rastlanmayacak tabii yani bir doğal afetten kaçmak mümkün değil ama bu normalin de üstünde gerçekten çok uzun senelerde bir olabilecek ne yazık ki başımıza gelen bir felaket oldu. Buna müdahale etmek elbette kolay değil ama bunu bir daha yaşamamak en önemlisi. Depremi durduramayacağımıza göre deprem ya da deprem gibi diğer afetlerle ilgili de önlemleri de doğru alabiliyor olmak çok önemli. Ben çok teşekkür ediyorum. İzleyicilerimizden, katılımcılarımızdan Esin Hanım'a soru sormak isteyen, katkı vermek isteyen var mı? Onu sorayım. Evet, herkesin nuku da tutuldu. Birazcık tabii şey...

Esin Köymen: Çok mu moral bozdum? Bilmiyorum.

Özgen Osman Demirbaş: Yooo yoo yani sağ olun. Bunları konuşmamız gerekiyor elbette. Artık hoşumuza gitmeyen şeyi duymayalım durumunu çok geçtik herhâlde bunları dinlememiz, konuşmamız gerekiyor. Ben tekrar teşekkür ediyorum. Nuran Hocam'ın bir sözü var herhâlde. Buyurun Nuran Hocam, buyurun,

Nuran Zeren Gülersoy: Evet tabii çok teşekkür ederiz. Gerçekten çok önemli konulara değindiniz. Konuşmaya başlamadan önce 1999 Depremi'nde de aslında bütün bu benzer şeyleri yaptık, yaşadık. Bu araştırmaları, bu çalışmalarını yaptık, dediniz. Gerçekten yaptık. Cuma günü İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kültür varlıklarının deprem etkisindeki durumuyla ve değerlendirmesiyle ilgili bir toplantı vardı. Ben de orada aynı şeyleri düşündüm ve hatta bizim çalıştığımız masada da söyledim. Bütün bunları yeniden keşfediyor gibiyiz. Genç arkadaşlarımız belki ilk defa yapıyorlar. Aslında şu anda yapılan çalışmalar yenileniyor gibi çünkü benzerleri yapılmıştı. Ama bu noktadan ileriye nasıl gitmeliyiz acaba? Araştırmaları yapıyoruz, çalışmalarını yapıyoruz. Bin sayfanın üzerindeydi 4 üniversitenin hep tekrarlıyorum hazırladığı 2004'tü galiba "Deprem Master Planı" sizin söylediğiniz "JICA Raporları" duruyor hepimizin arşivinde. Bundan sonra bunları hayata geçirmek ne yapmak gerekiyor? Araştırmada çok gerçekten başarılıyız ama uygulamada çok öyle değil. Ne yapabiliriz hepimiz mesela Mimarlar Odası, mesela üniversiteler? Araştırmadan öteye gitmeliyiz.

Esin Köymen: Yani şöyle Hocam, çok teşekkür ederim. Yani çalışmaların içerisinde sizler de vardınız ve bütün bu çalışmaların yapılması tabii meslek odaları sonuçta çalışmalarını yapar. Şimdi icra dediğimiz şey hükmeden yani ya yerel yönetimde ya merkezi iktidarda. Dolayısıyla biz yaptığımız çalışmalarını bunlara aktarıyoruz ve hani istiyoruz ki bu tabii ki bu bilimsel çalışmalarını değerlendirsinler ve bundan sonraki süreçlerde en azından onları veri olarak kullanıp onun üzerinden işler yapılsın. İstanbul'la ilgili kıyaslamamın gerekçesi oydu. Yapılan şeylere bakıldığında ne dediysek neredeyse tersini yapan, bu konuda inatlaşan ve bir taraftan da tabii şey çok önemli inşaat sektörüne bağlı bir ekonomik modelin, tek bir model olarak aslında uzun süredir hükmedenlerin önünde durması kentleri işte bu arsa-arazi kendileri de söylüyorlar bunu, arsaların araziye dönüşmesi sürecini, o zaman başka türlü bir şey oluyor yani tabii. Öncelik oradan bir ekonomik gelir elde etmek olunca daha sağlıklı yaşanabilir bir kent oluşturmak yerine sadece bir yapı üzerinden herşeyin tartışıldığı 'güvenli yapı' diye tariflenen yaşam alanlarından asla bahsetmeyen dolayısıyla bütün doğal eşikleri de bu uğurda harcayabilen bir anlayışla karşı karşıyayız. Bunun değişmesi gerekiyor. Yani en temelinde yoksa icracı kurullar değiliz biz meslek

odaları olarak. Yani üniversiteler de, meslek odaları da sonuç itibariyle bilimsel verileri ve teknik verileri oluştururlar. Bunları uygulayacak olanların önüne koyarlar raporları ve bu raporlar doğrultusunda iş yapmalarını sağlamaya çalışırlar. Eee olmuyorsa farklı şeyler yapıyorsa işte meslek odalarının açtığı davalar gibi açtığı davalarla, hukuk mücadelesiyle bu sürdürülmeye çalışılır. Ama doğrusu elbette iktidardaki bu anlayışın değişmesi yani yurttaşların da kendi haklarının belki farkına varabilmesi ve talepkâr olabilmesi hani sadece üniversitelerin yani akademik camianın ya da meslek odalarının talep etmesinin ötesinde vatandaşlarında kendi haklarıyla ilgili, kentsel yaşam standartlarının yükseltilmesi, kentli olma hakkıyla ilgili de mücadele etmesi ve talepte bulunması son derece önemli. Aksi takdirde yani sürekli olarak işte benzer şeylerle karşı karşıya kalıyoruz. Ve yani deprem sonrası pek çok eleştirilebilecek şey varken birdenbire biz hani o bölümü de bırakıp ‘ya bari tarlaların içerisinde yeni yapı yapıp da insanlara yeniden mezar yapmayın!’ demek zorunda kalıyoruz. Bütün bunlar hani gerçekten ne yazık ki bu anlayışın değişmediğini ve ısrarlı bir biçimde de bu hataları sürdürdüğünü gösteriyor. Bundan uzak durmak gerekiyor sanırım.

Nuran Zeren Gülersoy: Teşekkür ederim.

Özgen Osman Demirbaş: Evet teşekkürler. Başka soru, yorum yoksa pazartesi akşamı artık bahar da geliyor yavaş yavaş, bahar yorgunluğu da düşüyor üstümüze. Ne güzel ama artık hava geç kararıyor. Bir süre daha bunun güzelliğini yaşayacağız. Pardon. Çok özür diliyorum, bir el gördüm. Kenan Bey, Buyurun Kenan Bey,

Kenan Bey: İki noktaya değinmek istiyorum birbirleriyle çok ilişkili. Benim ailem Maltepe civarında Küçükyalı’da oturuyor. Karayolları arsası ilk defa inşaata açıldığı zaman olağanüstü derece de tepki duydum çevrede ama örgütlü, organize bir tepki duymadım. Esin Hanım, “Oradan bir ses gelmedi” dedi ama o insanların sesini duyma mekanizması eksik. Onu Türkiye’nin merkezîyetçiliğine bağlamak istiyorum. Her şey olağanüstü zaten merkezi olan bir ülke şu anda olağanüstü merkezi bir şekilde işliyor. Nasıl söyleyeyim sanki hepimiz bir upuzun bir trene binmişiz. Oturuyoruz, kapıları kilitli en başında 1-2 şoför var ön tarafta, o vagona da giremiyoruz lokomotif kısmına. Bu tren olağanüstü bir hızla gidiyor. Ne onlarla konuşabiliyoruz ne bir düğmeye basıyoruz intercom çalışmıyor. Yani iletişim problemi çok ciddi Türkiye’de. Bundan 10 yıl kadar önce bir forumlarla vesairelerle yerel ses duyulsun denemesi oldu. Fakat bu bizim ülkemizde tutmaz. Yapılmasında büyük yarar var ama etkisi, yapabileceği etki olağanüstü küçük olur gerçekte bir sonuç almak açısından. Avrupa ülkelerinin bazılarında olan bir usul var ki ta Orta Çağ’lara kadar gidiyor. Köy seviyesine kadar konseyler var. Bizdeyse bir uydurma muhtarlık var. Diyeceksiniz ki cumhuriyet dönemi boyunca bunlar denendi işte il bilmem şusu, öbür taraf bir şey yok belediye meclisi. Doğru da şu anda yereli temsil edebilen tek makam belediye meclisleri. Hele o da büyük şehirlerde büyük partiler arasında çekişme mekanizması. Biz eğer bu tür afetlerle baş edebilmek istiyorsak, afet olmasa bile yaşadığımız yerlerde planlama üzerinde en ufak bir sesimiz olabilmesini istiyorsak, bir kere Türkiye’nin yönetim sisteminde bu yerelde muhtarlıkların konseyler hâline gelmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani aksi takdirde o muhtarlar damga basan, mühür basan insanların devlet memuru gibi çalışan yerler olmasının bizim toplumumuza bence hiçbir faydası yok. Seçimden seçime kimin seçmen kütüğü incelemek istiyorsak, onu biz artık elektronik de inceleyebiliyoruz. Şu andaki tek vazifesi herhâlde bu hafta bu muhtarlıkların bu. Şimdi eğer bu organizasyon olabilse bu depremler ben buna şey diyeyim yalnız Kahramanmaraş, Hatay Depremleri demek istiyorum. Sadece Kahramanmaraş dersek tarihte ilerde açacağı sorunlar olduğu gibi bugünde deprem risklerini anlamada güncel bir riski de var. Bu deprem bölgelerinde eğer benim dediğim seviyede konseyler olabilse resmi anlamda yani insanların kendi aralarında bir araya gelip kurduğu sivil toplumlar seviyesinin dışında iletişim deprem bölgesiyle mutlaka daha iyi

olabilirdi. Yardım organizasyonu daha iyi olabilirdi vesaire daha uzatmayayım herhâlde anlatmaya çalıştım. İlginize, dikkatinize.

Özgen Osman Demirbaş: Teşekkürler katılımınız için, görüşleriniz içinde teşekkür ediyoruz Kenan Bey.

Esin Köymen: Çok teşekkürler.

Özgen Osman Demirbaş: Evet, aslında toplumsal olarak, yönetim olarak yapılması gereken birçok şey var kuşkusuz. Ben tekrar teşekkür ediyorum Esin Hanım'a.

Esin Köymen: Ben teşekkür ederim beni davet ettiğiniz için.

Özgen Osman Demirbaş: Bir sivil toplum kuruluşu, bir meslek örgütü gözünden ki Mimarlar Odası bütünüyle çok önemli bir kurumumuzdur. Tüm TMMOB altındaki tüm odalar keza öyle ama Mimarlar Odası gerçekten çok yoğun çalışmalar yapan ve çoğu konuda da elinden geldiğince meslek etiği doğrultusunda gerektiği kadar muhalif duruşunu gösteren bir kurumdur. Ben teşekkür ediyorum katılımınız için, bilgiler için. Dirençli kentler, güvenli kentler daha güzel bir gelecek için umuyorum ki bu tartışıklarımız, konuştuklarımızla daha iyi işler yapalım. Eksiklerimizi kapatalım ve umuyorum bu acıları bir daha yaşamayalım. Çok teşekkür ediyorum tüm katılımcılara ağzınıza sağlık iyi ki bizimle oldunuz.

Esin Köymen: Çok teşekkür ederim, çok sağ olun. Ben de sizlere teşekkür ediyorum.

Özgen Osman Demirbaş: İyi akşamlar diliyorum.

Esin Köymen: İyi akşamlar.

Nuran Zeren Gülersoy: Hocam gelecek haftayı hatırlatacak mısınız?

Özgen Osman Demirbaş: Teşekkür ederim Hocam kusura bakmayın yorgunluktan. Sizden rica etsem Hocam, Nuran Hocam siz hatırladınız. Ben size atayım o zaman pası. Kusura bakmayın ben yoğun bir pazartesiydi biraz telaşla gittim. Buyurun,

Nuran Zeren Gülersoy: Peki, gelecek hafta İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümünden Dr. Öğretim Üyesi Umut Almaç'la birlikte olacağız. Umut da hem vakıflar hem de ICOMOS adına kültür varlıklarının deprem etkisindeki durumuyla ilgili çalışmalar yapıyor. Belki bilmiyorum ki Mimarlar Odasıyla da birlikte mi çünkü Mimarlar Odasının çalışmalarına da katıldığını biliyorum.

Esin Köymen: Son teknik incelememizde Umut Hoca bizimle birlikteydi. Raporun bir bölümü de onların.

Nuran Zeren Gülersoy: Evet evet gelecek haftada kültür varlıkları üzerinde duracağız. Gene deprem bölgesiyle ilgili çalışmalarını bize aktaracak Umut Hoca'mız. Gene heyecanlı bir konuşma olacak yerinden izlenimlerle bekliyoruz.

Özgen Osman Demirbaş: Üstelikte bugün Esin Hanım özellikle ona da vurgu yaptı görselleriyle birlikte dolayısıyla o konuyu da açmak anlamında, konuların birbiriyle ilişkisi anlamında da hoş olacağına inanıyorum ben de. Herkesi bekliyoruz. Biz aslında odalarımızla da paylaşıyoruz bu duyuruları ama herhâlde zamanla ilgili kısıttan dolayı az meslektaşımız canlı katılabiliyor. Umuyorum önümüzdeki haftalarda arttırırız. Tekrar teşekkür ediyorum Esin Hanım. Nuran

Hocam size de teŒekkür ederim. Benim unuttuğum bir konuda destek verdiniz. O zaman bir kere daha iyi akŒamlar diliyorum.

***** Video burada sona eriyor. *****